

JIŘÍ HEMPL: PRAVOSLAVNÁ ORTODOXNÍ PSYCHOTERAPIE
(JINÝ PŘÍSTUP K ČLOVĚKU)

Magisterská práce, UK HTF 2011, 86 stran

Oponentský posudek vypracoval: doc. ThDr. Gorazd Josef Vopatrný, Th.D.

Jiří Hempl se zvolil velice zajímavé a důležité téma. Práce srovnává pravoslavný přístup k člověku s psychoterapeutickými směry, konkrétně s psychoanalýzou, analytickou psychologií a logoterapií. Autor uvádí některé názory S. Freuda, C. G. Junga a V. E. Frankla. Podrobně se zabývá pravoslavným přístupem k léčbě duše a samozřejmě celého člověka, zde vychází především z děl několika soudobých pravoslavných teologů.

K práci bych měl tyto připomínky:

V poznámce 6 na straně 13 (též v seznamu literatury) je nepřesně uvedena citace. Správně má být: Archbishop Chrysostomos. *The Science, Theology, and Spiritual Practice Behind it and its Clinical Application*. Lanham, Maryland: University Press of America, 2007. Autorem je tedy arcibiskup Chrysostomos.

K diskusi o obrazu Božím ve vztahu k člověku, vztahu člověka a Boha a také o možnosti reálného sjednocení člověka s Bohem (strany 10, 20, 30, 39) bych rád připomenul následující: Podle učení Otců je Kristus obrazem Božím a člověk je obrazem Kristovým, tedy člověk je obrazem obrazu. Kategorie biologické existence plně nevystihuje člověka. Otcové chápou ontologicky člověka jako theologickou bytost. Otcové zdůrazňovali, že cesta zbožštění je sjednocení s Kristem, protože je to právě sjednocení s archetypem, které přivádí člověka k jeho naplnění. Člověk byl stvořen podle obrazu Božího a má theologickou strukturu a aby byl opravdovým člověkem, musí žít neustále theocentricky. Adamův stav po stvoření, kdy byl obdařen nestvořenou Boží milostí, která v něm přebývala, byl stavem přirozeným. Následkem pádu tuto Boží milost ztratil. Pokazilo se uspořádání duše a vznikl pokažený člověk. Stav člověka po pádu je stavem nepřirozeným. Vášně (srovnej s. 59), které ovládly člověka, nejsou vnějšími silami, které do nás vstupují, a musí být vykořeny. Jsou to energie duše, které byly pokaženy, a potřebují být uzdraveny a proměněny. Vášeň je tedy činností duše, která je v rozporu s přirozeností. Díky Vtělení a Vykoupení může člověk dosáhnout Boží podoby, sjednocení s Bohem – theóse.

Kandidát měl věnovat větší pečlivost přepisu jmen – např. Cavarnas – má být Cavarnos (s. 21), Mintzaridis – má být Mantzaridis (s. 31), Pombo – má být Pambo (s. 38) nebo Risis – má být Rossis (s. 22).

V kontextu pravoslavné spirituality je nús jasně odlišován od rozumu (dianoia). Právě očištěný a osvícený nús se může stát orgánem theória – vidění Boha – srovnej s. 25.

Na s. 26 kandidát píše, že: „duše není nesmrtelná“. Jak to myslí? Podle pravoslavného učení při smrti lidská duše opouští tělo, ale nepřestává existovat.

Co chce autor říci formulací: „V momentě Ježíšova ukřižování na jeho osobu byl vztažen hřích za lidstvo, čímž přirozeně došlo k rozdělení ‚jednoty‘ mezi Ježíšem a Bohem“? (s. 43) Podle pravoslavného učení nedošlo k narušení hypostatické unie, tedy sjednocení v Osobě Logu božské a lidské přirozenosti, ani při odloučení duše od těla Pána Ježíše Krista na Kříži.

Na s. 78 – vhodnější by bylo přeložit „ressurrection of the soul“ – jako „vzkříšení duše“ a ne jako „obnovení duše.“

Kandidát, který dokonale neovládá jazyk, ve kterém píše anotaci a shrnutí, by si měl svůj text nechat přehlédnout rodilým mluvčím nebo alespoň někým, kdo daný jazyk výborně ovládá.

Jiří Hempl si zvolil velice zajímavé, ale také náročné téma, které opravdu vyžaduje hluboký vhled do dané problematiky.

Navrhované hodnocení: dobře

V Praze dne 14. května 2011